

El Balenyà dels nens i les nenes. A l'escola Basseroles imaginem com es pot millorar el poble!

Un poble on els més petits i els més grans s'hi trobin a gust, és un poble de qualitat, on tothom pot viure bé. Els nens són la millor garantia de les necessitats de tots els ciutadans. Un poble adequat als nens és un poble a per a tots, tal i com escriu Francesco Tonucci, pedagog italià, a "La ciutat del nen". D'altra banda, que els nens i nenes participin en la millora de pobles i ciutats afavoreix la seva autoestima, i la seva autonomia.

Als nens i nenes se'ls ha de preguntar, i saber escoltar. Una forma de per fer-ho bé, és el procés anomenat de creació compartida, on es reforça la intuïció, la observació, la generació d'idees emocionalment significatives. En el procés, els nens i nenes guanyen empatia cap al seu entorn, busquen i seleccionen solucions creatives en grup, les assagen i, finalment, reflexionen sobre el procés de creació compartida que han viscut. La manera de treballar parteix del principi d'aprendre fent, per tant fomenta l'experimentació.

D'acord amb el claustre de l'Escola Basseroles, i amb la participació activa de mestres, el divendres 15 d'abril varen organitzar, de bon matí, dos tallers de creació, un taller amb cicle mitjà i un altre amb cicle superior de primària. Tots dos tallers estructurats en cinc etapes (Sent, Imagina, Actua, *Evolua* i Comparteix), des de la identificació d'un desafiament fins a la generació d'idees, el pas a l'acció i la comunicació.

**QUÈ SAPS SOBRE EL TEU ENTORN?
ORGANITZA LA INFORMACIÓ
IDENTIFICA FOCUS D'ACCIÓ
TRIA UN FOCUS GUANYA EN COMPRESIÓ
SINTETITZA EL APRÉS GENERA UN REPTE**

És l'etapa en la qual nens i nenes identifiquen possibles focus d'acció a partir de situacions del seu entorn que els agradaria que fossin d'una altra manera.

**PROPOSA MOLTES IDEES
TRIA LES MILLORS SOLUCIONS
FES UN PROTOTIP CONCRETA LA PROPOSTA
TRAÇA UN PLA D'ACCIÓ**

Comprèn la generació i el desenvolupament de les idees per a millorar les situacions analitzades en l'etapa anterior, i la preparació per posar-les en pràctica.

PASSA A L'ACCIÓ

És el pas a l'acció, el moment en que les seves propostes de canvi es porten a la realitat.

**REFLEXIONA SOBRE LA TEVA EXPERIÈNCIA
FES QUE EL PROJECTE EVOLUCIONI**

És el moment en què es reflexiona sobre l'experiència viscuda i s'imaginem possibles accions futures.

**PRESENTA EL PROJECTE
DIFON EL PROJECTE**

Convida a nens i nenes a explicar el projecte i la seva vivència a altres persones, pensant en què ha funcionat bé i què es podria millorar.

Sent! (primera etapa)

Vàrem animar als estudiants a pensar en accions, situacions i comportaments que observaven al poble i que els afectaven, els preocupaven o els disgustaven. El procés era senzill: pensaven alguna cosa, l'escrivien, la deien en veu alta i l'enganxaven a la pissarra.

Un cop ja teníem informació, varem demanar als estudiants que sortissin a la pissarra a ordenar els *post-its*, acostant les observacions que, en la seva opinió, tenien més relació. Després, varem conversar sobre com es podia expressar de manera sintètica el que cadascuna d'aquelles agrupacions contenia. El que varen llavors identificar és el següent:

Nens i nenes de cicle mitjà:

- Al carrer no hi ha seguretat perquè els cotxes van ràpid i no respecten els senyals de trànsit
- L'espai de joc pels nens i nenes no es suficient, ni segur
- Molts avis no vigilen quan passen pel carrer
- Els amos no es responsabilitzen dels seus gossos, no recullen la caca i els porten sense lligar
- Al poble falten serveis
- Molts humans maltracten la natura perquè embruten els boscos
- Els carrers estan bruts
- Ens morim de calor a l'estiu

Nens i nenes del cicle superior

- Volem anar en patinet però els cotxes no respecten les senyals
- Al poble hi ha poques activitats lúdiques, artístiques i esportives per a nosaltres
- Al poble es cuida poc la fauna i la flora
- Al poble no es respecte a tothom!
- En aquest poble falten botigues i serveis

Tot seguit varem demanar als nens i nenes que votessin les tres qüestions que més els importaven.

En una primera votació, al cycle superior van seleccionar que volien treballar sobre el problema que els cotxes no respecten les senyals; però en una segona votació tot es va a capgirar i van decidir que el repte al que volien buscar solucions era a la manca d'activitats de lleure al poble.

A la votació del cycle mitjà van sortir seleccionats dos reptes: tenir més cura de la natura i que els amos es responsabilitzin més dels seus gossos.

Imagina! (segona etapa)

Ara tocava imaginar que podien fer per millorar la falta d'activitats artístiques i esportives al poble, o per tenir cura de la natura del poble i aconseguir que els amos es fessin càrrec dels gossos.

Com la millor manera de trobar bones idees és generant-ne moltes entre tots, vàrem fer una pluja d'idees. Sobre un full gran de paper vam començar a anotar les idees que se'ls hi acudien. Nosaltres animàvem a donar idees atrevides, fantasioses, sense jutjar cap proposta i construïnt sobre idees dels altres.

Van sortir moltes idees, algunes de molt bones. Per exemple a cycle superior volien fer un CAU, amb activitats dirigides per ells i elles. "Posarem la seu al espai al costats del camp de futbol, on podríem fer una acampada aquest estiu"; "Organitzarem activitats d'aventura a la Muntanyeta, així també vigilem que tothom tingui cura del bosc"; "Farem un espai per a gossos, així es pot controlar on fan les caques"; "Fem el dia sense cotxes i muntem un circuit en bici i patinet, durant la festa major, ah! i demanarem que els veïns ens tirin aigua quan faci molta la calor".

A cycle mitja varen optar per desenvolupar una campanya de sensibilització: " farem cartells informatius que ens serveixin com disfresses", "farem de vigilants de la natura", "posarem multes", "farem una representació teatral sobre la problemàtica dels gossos al poble, fent d'amos i de gossos".

Actua! (fer un prototip, "primer exemplar" d'una idea)

El dilluns 18 d'abril vàrem organitzar grups per cadascuna de les activitats que havien proposat com a solució. Es van divertir treballant tots plegats fent un primer prototip o exemple visual de les seves idees. Construir-los els va ajudar definir millor el que volien fer i els ajudaria a explicar millor els seus desitjos. La intenció no era fer obres d'art, sinó ajudar a visualitzar les seves propostes.

Al final del dia, els alumnes de cycle mitja van fer la representació teatral i tots dos grups van mostrar els prototipus de com volien que canviés el poble. Actualment, tots els prototips estan exposats a l'escola.

Les següents etapes

Per tal que aquesta activitat educadora sigui significativa, els nens i nenes que han participat del projecte haurien de poder portar a terme alguna de les seves idees per la millora del poble i així veure que poden produir canvis significatius en ell i enriquir el seu entorn. Els aprenentatges més valuosos comencen amb accions reals de canvi, per això els alumnes de cycle mitjà faran properament una sortida per identificar els llocs del poble on la natura s'ha de cuidar més i els alumnes de cycle superior volen presentar les seves propostes a l'alcalde del poble, amb l'idea de que algunes de les activitats es puguin implementar a la festa major d'aquest any.

Els beneficis que comporta la participació de nens i nenes en activitats educatives com aquesta son molts. Des del punt de vista individual, un benefici directe és que ajuda el desenvolupament personal i millora l'autoestima, a la vegada que s'estimula l'esperit crític, el coneixement i, en definitiva, la possibilitat de reivindicar els propis drets, d'una forma enraonada. També facilita la comunicació i exercita les habilitats d'expressió de sentiments i d'idees a partir del diàleg i la relació amb la resta. Però la llista també és llarga quan es tracta dels beneficis col·lectius: afavoreix el bon clima en un grup, la gestió dels conflictes, l'empatia vers els altres i, en un pla més concret, fins i tot pot generar il·lusió en el centre escolar. Cal afegir també que la participació facilita una visió positiva de la infància, ja que la fa visible i li dóna veu i presència a la societat.

Aquesta activitat ha estat promoguda per la fundació Ersília (www.ersilia.org) amb l'objectiu d'assajar mètodes educatius innovadors. Hi van participar per part de la fundació Ersília Marite Guevara, Sheila Ruiz i Judith Requena. Hem d'agrair també la participació desinteressada de Marga Querol.

L'activitat va comptar amb el suport i la supervisió de Andreu, Zoel, Mònica i Francesc mestres de l'escola Basseroles, i la participació entusiasta de 55 nens i nenes de l'escola.